

Preek over Johannes 15:5
Schildwolde, 19 maart 2017
Kees van Dusseldorp

Liturgie:

Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken.

votum en groet

Ps.33:4,5

schuldbelijdenis en genadeverkondiging

Opw.544 [Wiekslag 5-8]

gebed

lezen: Joh.15:1-17

Jes.5:1-7

Ps.80:5,6,8,10

[tekenopdracht / schrijfofdracht]

preek: Joh.15:5

Ps.119:53,54

NLB.310 *Eén is de Heer, de God der goden*

gebed

collecte

Ld.78:1,2

zegen

Gemeente van Christus,

**** het is de bedoeling dat je vrucht draagt ****

In de schemering van de avond lopen ze door de stille straatjes. Jezus met zijn leerlingen. Ze hebben net samen pesach en avondmaal gevierd en zijn op weg naar het park buiten Jeruzalem. De hof van Getsemane, daar waar je tegen de dikke grijze muren van de tempel omhoog kijkt.

Ze zijn onder de indruk van alles wat er gebeurd en gezegd is. Gespannen over wat er komen gaat. Hun weg voert hen langs de wijngaarden. Ze voelen het. Onder hun voeten knerpen afgeknipte bladeren en takken. Daar waren de boeren druk mee geweest vandaag. De druiven moeten gesnoeid in deze tijd. Wat er afgaat, gooien ze over het muurtje op het pad. Daar kan het drogen. Later zullen ze het bij elkaar vegen en verbranden. Het ligt als een tapijt onder de voeten van Jezus en zijn leerlingen. En naast zich zien ze de druivenplanten, ontdaan van overbodig blad. Alle groeikracht moet in de vruchten gaan zitten, niet in het blad.

'Kijk,' zegt Jezus en Hij pakt zo'n veelbelovende rank. 'Het is de bedoeling dat je vrucht draagt. Net zoals deze wijnrank. Daarvoor ben je mens op deze wereld. Om vruchtbaar te zijn voor God. Als je geen vrucht draagt, dan knipt God je af en gooit Hij je weg. Waardelose ranken belemmeren de groei van de goede vruchten. Al die losse takken en bladeren hier op de grond zijn nutteloos. Er zullen nooit meer druiven aan groeien. Zorg dat je nooit los komt van de stam, van de wijnstok. Het is de bedoeling dat je vrucht draagt.'

'Het is de bedoeling dat je vrucht draagt.' Dat komt wel binnen als je over de afgeknipte takken en bladeren heenstamp. Wel vrucht of geen vrucht, is het verschil tussen leven en dood.

Het komt ook wel binnen als je je realiseert wanneer Jezus dit zegt. Het is zijn laatste avond! Over een paar uur zal Hij worden gearresteerd. Morgen zal Hij worden gedood. En ze weten het, allemaal.

En nu zegt Hij: 'Het is de bedoeling dat je vrucht draagt.'

Zijn werk lijkt vruchteloos. In de kracht van zijn leven wordt Hij afgeknipt. Weggegooid door mensen. Hoezo een vruchtbaar leven? En nu zegt Hij: 'Het is de bedoeling dat je vrucht draagt.' Wat voor vrucht? Het geeft te denken. Jezus heeft kennelijk een inzicht, wijsheid en hoop, die niet van deze wereld zijn. Zijn onderwijs is liefdevol en indringend: 'Het is de bedoeling dat je vrucht draagt. Vrucht voor God.'

**** alles draait om Jezus – ben je verbonden? ****

Het gesprek tijdens het wandelen gaat over Jezus. Trouwens, de hele avond gaat het al over Jezus. Want alles draait om Jezus. Ben je met hem verbonden?

'Ik ben de wijnstok, jullie zijn de ranken'. Wat een prachtig beeld! Tere ranken gaan groeien en bloeien. Daarna komen er druiven aan. Eerst hele kleine, daarna worden ze groter en groter. De ranken dragen vrucht. Als ze aan de wijnstok verbonden blijven. Als de levenssappen van de wijnstok ook gaan stromen in de ranken. Dat is de absolute voorwaarde.

Om verbonden te blijven aan de wijnstok, moet er eerst verbinding zijn. Heb jij je verbonden aan Jezus Christus? Jullie moeten 'in mij blijven' zegt Jezus. Om het leven niet te

verliezen. Om van waarde te zijn. Dan moet je eerst 'bij mij komen', heeft Jezus zo vaak gezegd. Om het leven te vinden. Er is geen andere weg. Op alle andere manieren blijf je en ga je verloren. Vroeg of laat. Behalve als je aan de wijnstok verbonden blijft.

Bij Jezus komen. Dat is een opdracht. Of beter gezegd: dat is de weg om het leven te vinden. Dat begint bij geloof. Jezus erkennen als de bron van leven. Hem aanbidden als de Zoon van God. Zijn woorden accepteren als woorden van God. Bij hem schuilen in de gebrokenheid van het leven. Zijn offer waarderen als de toegang tot het koninkrijk.

Zo kom je bij Jezus. Je verbindt je leven aan hem. Je pakt zijn hand en laat je door hem meenemen. De deur naar de Vader gaat voor je open. Het eeuwige leven begint. Je raakt verbonden aan de wijkstok. Zijn leven, zijn liefde, zijn vrede, zijn blijdschap beginnen in je te stromen.

Alles draait om Jezus. 'Ik ben de wijnstok, jullie zijn de ranken'. Om hem draait het gesprek tijdens de wandeling naar Getsemane. Om hem draait het eeuwige leven. Het is zo nodig om je steeds weer naar Jezus te keren. Door bij hem te schuilen met met je verdriet en je pijn. En te merken hoe Hij het van je overneemt. Door naar hem te vluchten met je zonden, je fouten, je eigenwijsheid en egoïsme. En te horen hoe Hij zegt: 'Mijn kind, je zonden zijn je vergeven'.

Het is zo nodig om steeds weer je blik op Jezus te richten. En van hem te leren wat liefde is. En wat waarheid is. Om zijn Geest te ontvangen als een gids en een coach op je levensweg. En te leren – hoe moeilijk soms ook – wat vertrouwen en overgave is. Hij pakt je hand. Laat je aan hem verbinden!

'Blijf in mij', zegt Jezus. 'Kom bij mij', dat is de uitnodiging die daaraan vooraf gaat. Alleen in verbinding met de wijkstok blijven de ranken in leven. En zullen ze vruchtbaar worden. Alleen dan. Ben je aan hem verbonden? Het leven begint bij Jezus.

**** vruchten dragen is je levensdoel ****

Vind je dit een aantrekkelijk levensdoel? Dat jouw leven vruchtbaar is voor een ander? Dat je iets kunt bekenen. Dat je van waarde bent en een verschil kunt maken voor een ander?

Misschien vind je de vraag naar je levensdoel wel te groot. Leef maar gewoon, maak ervan wat ervan te maken is en denk maar niet teveel na. Maar Jezus geeft daar invulling aan. 'Mijn Vader is een wijnbouwer. Hij geniet ervan dat zijn wijngaard vruchtbaar is. Dat er mooie druiven groeien. Dat er een rijke oogst komt. Dat er heerlijke wijn wordt gedronken op het grote feest.' Mijn Vader is de wijnbouwer. Hij heeft je gemaakt. Tot leven geroepen. Hij geeft zijn Zoon. Zodat jij vruchten draagt. Een vruchtbaar leven leidt. En straks geniet van de blijdschap en het feest van de nieuwe wereld.

Mijn Vader is de wijnbouwer. Hoe gaaf is het om God als een boer te zien! Die met zorg en liefde het beste voor zijn gewassen zoekt. Die erop uit is dat zijn wijnstok groeit en bloeit, leven en vreugde geeft! Het is de doelstelling die de joden altijd voorgehouden is. Israel wordt vaak vergeleken met een wijnstok. De wijnstok was het symbool voor Israel, zoals in onze tijd het esdoornblad het symbool is voor Canada. Het stond op de munten en was boven de tempelpoort uitgevoerd in goud. Israel wist zich de wijnstok van

God. Het is de wijnstok waar God bijzondere zorg aan besteedt. Maar het refrein van de profeten is: Deze wijnstok brengt geen vruchten voort. Israel is een waardeloze wijngaard. God vindt er geen vreugde in. Een wijngaard die niets oplevert, is nutteloos en kost alleen maar tijd en energie. Hij voldoet niet aan het doel.

'Ik ben de ware wijnstok', zei Jezus. Hoor je het scherpe randje daarin? 'Ik ben de wijnstok die wél vruchtbaar is. Mijn ranken zullen wél vrucht dragen. Ik zal zorgen voor blijdschap bij de grote Wijnboer. Ik ben de ware wijnstok. Gods nieuwe manier om aan vruchten te komen. Ieder die aan mij verbonden is, zal vrucht dragen. De vrucht van aanbidding en toewijding. De vrucht van vertrouwen en afhankelijkheid. De vrucht van verootmoediging en trouw. De vrucht van lofprijzing en dienstbaarheid. De vrucht van afhankelijkheid en gehoorzaamheid. De vrucht van geloof, hoop en liefde. Dat zijn de vruchten die de Vader zoekt. Waar Hij blij mee is. Die Hij als zijn eer ziet. En het is tegelijk de vervulling van ons leven. De waarde van je leven. Het doel, dat richting, kleur en zin aan je leven geeft.

'Mijn Vader is de wijnbouwer!' Hoe gaaf is het dat de Vader hierop uit is: dat zijn wijngaard groeit en bloeit, leven en blijdschap geeft. Dat jij tot je bestemming komt, het leven vindt en bijdraagt aan de vreugde van God! Nee, echt, dat hebben we absoluut niet verdiend. En toch zorgt de Vader voor een vruchtbare wijngaard.

** dat kan alleen als je in Christus blijft **

'En jullie zijn de ranken'. Waaraan de vrucht groeit. Hoe kwetsbaar. Hoe afhankelijk. En tegelijk hoe prachtig mooi als de levenssappen van de wijnstok erin stromen. Er komt bloei. Mensen worden mooi. Ze gaan stralen van Christus. Als je aan hem verbonden blijft.

De leerlingen lopen met Jezus nog over het snoeiafval heen. Het is waardeloos en zal in het vuur eindigen. Afgeknipt wordt wat niet verbonden is met wijnstok. Weggesneden wordt wat geen vruchten draagt. Daar zit geen leven in. En waar wel leven in zit, dat wordt gesnoeid, zodat er meer vruchten komen.

De leerlingen weten wat Jezus bedoeld. Judas was weggestuurd – weggesneden. Onvruchtbaar voor God. Want hij had zich niet laten verbinden aan de bron van leven. Petrus was stevig gecorrigeerd en op zijn plek gezet door Jezus – gesnoeid. Want hij stond de doorstroming van het levend water nog zo in de weg met zijn eigen ideeën en gedachten. Maar hij moest leren de Geest van Christus alle ruimte te geven. Zo werkt het woord van de Heer zuiverend. Ook al kan het pijn doen.

'Jullie zijn de ranken'. Een prachtige aanspraak. maar ook een scherpe boodschap. 'Blijf in mij!' Als het leven je lief is. Verbinding met Jezus Christus is noodzakelijk. Want je kunt je eigen leven niet redden. 'Blijf in Mij! Blijf in mijn liefde! Laat mijn vrede in je wonen! Ik wil jullie mijn vreugde geven! De vreugde van het leven met de Vader. Daarin komt je leven tot bloei. En buiten mij niet.'

Is dat nu echt zo zwart-wit? De praktijk leer ons toch wel anders? De praktijk leert ons toch, dat christenen net zulke lastige en verkeerde mensen kunnen zijn als ongelovigen?

En de praktijk leert ons toch, dat ook niet-christenen mooie mensen zijn en goed leven? Maakt geloofsbelijdenis je leven zo totaal anders? Zo zwart-wit ligt het toch niet?

Inderdaad, je hoeft geen christen te zijn om goede dingen te doen. Soms lijkt het juist wel het tegenovergestelde. Wat goed is, moet je goed noemen. En wat slecht is, moet je slecht noemen. Ik geloof dat God dat ook ziet. Maar de vrucht van de wijnstok begint ergens anders. Nergens is de Heer zo blij mee, dan dat mensen zijn liefde beantwoorden. Dat mensen zich laten bevrijden van de boze en zich laten binnenbrengen in het rijk van de vrede. En dat ze vervolgens hun leven laten vernieuwen door de Geest van Christus.

Waar geen goede werken zichtbaar worden, moet je je zorgen maken over de hechting aan de wijnstok. Stromen die levenssappen wel goed door? Het bloed en de Geest van Jezus Christus? Misschien moet er gesnoeid worden? Moet iemand jou aan je egoïsme herinneren? Moet iemand het eelt van je ziel verwijderen? Op de deuren van je hart kloppen? Achter de muren kijken? Moet iemand jou voor de spiegel zetten? Je pijn aanraken? Je verkeerde gedachten ontmaskeren? Je overhaaste conclusies tegenspreken? Dat is snoeien! Om des te meer ruimte te geven aan de stroom van levend water. Aan Jezus Christus zelf.

'Julie zijn de ranken.' Afhankelijk, kwetsbaar. Maar zo mooi! Dragere van vruchten. Wildgroeie wordt tegengegaan. Snoeien doet pijn. Maar het brengt des te meer tot geloof. Liefde voor de Heer. Ruimte voor de Geest. En bereidheid om voor hem te leven.

** dat doe je door luisteren en vragen **

Ik neem je nog een keer mee terug naar die donderdagavond. Omdat Jezus wel iets vreemds zegt, dat wij meestal niet meer horen. Jezus zegt 'blijf in mij'. Maar binnen 24 uur zal hij dood zijn! Hij weet het. En de leerlingen weten het. Maar toch komt het zeven keer terug: 'Blijf in mij!' Met intensiteit en liefde bindt Jezus het de leerlingen op het hart. Als de enige manier om in leven te blijven. Om de haat van de wereld te doorstaan. Om vrucht te dragen. Om door de dood heen te leven. 'Blijf in mij!'.

Dat is een opdracht, die begint met een belofte. Jezus zoekt blijvende verbinding, ook na zijn sterven. Hij blijft in contact, ook als Hij niet meer op aarde is. Hij houdt de levensstroom op gang, ook als je hem niet ziet. Hij laat zijn leerlingen niet los, ook vandaag niet, maar blijft beschikbaar. Hij blijft de bron voor de levensstroom in ons leven. Daarom geeft Hij de opdracht 'blijf in mij!' Met intensiteit en liefde wordt het ook jou en mij op het hart gebonden.

Hoe doe je dat dan? 'In Jezus blijven'?

Door naar hem te blijven kijken als Hij zich laat kruisigen en weer opstaat uit de dood. De verhalen worden verteld, de geschiedenis komt weer tot leven. Zeker in de komende weken. Kijk niet weg. Maar blijf verbonden. Houd zijn hand vast! Hij ging voor jou! En trekt jou daarmee uit de macht van de zonde, de duivel en de dood. Naar het leven.

'In Jezus blijven', dat doe je door in zijn liefde te blijven. Door zijn liefdevolle woorden te bewaren en te laten binnenkomen. Zijn Geest zorgt ervoor dat die woorden van Jezus nog steeds klinken. Luister naar Hem als Hij zegt: 'Ik ben het levende water. Ik ben de

weg, de waarheid en het leven.' Vlucht steeds weer terug naar zulke woorden. Juist als het leven moeilijk is, als je tegen de gebrokenheid aanloopt, als je met haat te maken krijgt, als je stuk zit door je zonden. Schuil bij Hem en leef van zijn liefde.

'Blijf in mijn liefde', zegt Jezus, 'door mijn geboden te bewaren. En dit is mijn gebod, dat jullie elkaar liefhebben, zoals ik jullie heb liefgehad.' De grote opdracht die Jezus aan zijn leerlingen en aan ons geeft en steeds weer herhaald: heb elkaar lief. Dat is niet soft. Dat is niet simpel. Dat is niet naïef. Dat is niet onbelangrijk.

Nee, dat verandert je leven. Dat verandert de wereld. Het is hard werken. Maar het belangrijkste is: zo blijf je in de liefde van Christus. Want wie zijn broeder of zuster niet liefheeft, kan ook de Heer niet liefhebben, schrijft Johannes later in zijn brief.

'In Jezus blijven', dat doe je door te bidden. 'Vraag wat je maar wilt en het zal gebeuren', zegt Jezus. Dat klinkt als een sprookje: je mag een wens doen, die gegarandeerd in vervulling gaat. Maar je moet wel goed lezen. Dit gaat over Christus en je verbinding aan hem. Daarom gaat het niet om het indienen van je verlanglijstje. Maar om de omgang met de Heer zelf. Als je geluisterd hebt, weet je wat je vragen kunt. Als je weet dat het de Vader gaat om de blijdschap van je leven, dan zie je de gebrekkigheid, zonde en gebrokenheid. En zul je bidden om vergeving, verlossing en vernieuwing. Als je de belofte van de Heilige Geest hebt gehoord, vraag je om wijsheid, geloof en liefde. Blijf verbonden aan de Heer. En leg je leven aan hem voor. Inclusief je zorgen en je wensen.

'Blijf in mij', zegt Jezus. Als een belofte dat Hij niet weggaat. En als een opdracht. Vier dingen noemde ik: blij naar Jezus kijken, ook als Hij zijn gang naar het kruis maakt. Blijf in zijn liefde door naar hem luisteren. Blijf in Jezus door elkaar lief te hebben. En blijf bidden. Zo blijf je in hem en zal je leven vruchten dragen.

**** blij in Christus en je zult vruchten dragen ****

'Ik ben de wijnstok, jullie zijn de ranken. En het gaat de wijnboer om goede en heerlijke vruchten van zijn wijngaard.' Dat is je levensdoel.

Jezus zegt dit op het bijzondere moment dat zijn leven afbroken lijkt te worden. Dat zijn missie gesmoord lijkt te worden. Dat zijn leven onvruchtbaar lijkt te eindigen. Maar het is niet waar. Wat aanbreekt, is het moment van zijn ultieme liefde. Wat begint, is de stroom van levend water. Wat Hij gaat openen is de fontein van de Heilige Geest. Die tot leven brengt wat doods en dor is. Mensenlevens. De wereld.

Blijf verbonden aan Jezus Christus! Dat is geen binding die je vrijheid beperkt! Veel mensen hebben die angst. Als ik mij aan Christus geef, wat moet ik dan opgeven? Raak ik mijn vrijheid niet kwijt? Kom ik niet in een systeem waarin van alles moet en van alles verwacht wordt? Raak ik mijzelf niet kwijt?

Jezus zegt: zonder mij kun je niets doen. Een rank die los wil zijn van de wijnstok, hoeveel vrijheid heeft die? Hij krijgt geen levenssappen en draagt geen vrucht. De boer komt, gooit hem op de weg. De mensen lopen erover heen. En uiteindelijk wordt het als afval verbrand. Dat is het alternatief. Daar kun je voor kiezen, maar het levert je geen vrijheid op. Integendeel. Alleen in de verbondenheid met Christus ligt echte vrijheid. Daar kom je tot bloei. Daar krijgt je leven waarde. Daar word jij gelukkig van.

Zeker, in de wereld denkt men dat je je vrijheid inlevert als je kiest voor Jezus Christus. Maar de wereld haat de Heer en vertelt daarom dit valse verhaal. Maar wel een verhaal waarvoor wij gevoelig zijn. En misschien dragen wij daaraan wel bij door allerlei verwachtingen en gewoonten, waaraan we elkaar houden. En waarmee we net zo goed de doorstroming van de Geest belemmeren. En de vrijheid in Christus beperken. Voor jezelf en voor een ander. Stop ermee! En begin bij de verbondenheid met Jezus Christus. Luister samen naar zijn woord. En laat je leiden door zijn Geest. En geef jezelf en elkaar de ruimte om daarin te groeien. Ieder op zijn of haar eigen manier en plaats.

De wereld vindt zoveel dingen belangrijker dan jouw verbinding met Jezus Christus. En doet een beroep op je om iets te vinden van de politiek, van het milieu, van vluchtelingen en asielzoekers, van Rusland, Turkije en Noord-Korea. Daar mag je ook van alles van vinden en over bespreken. Net als over je gezin, je huwelijk, je familie, je werk, je school, de kerkelijke ontwikkelingen en noem maar op. Dat moet ook allemaal je aandacht en energie krijgen, voor zover je dat hebt. Maar houdt altijd en overal de verbinding met Jezus Christus open! Daar begint het leven! En als je je zo druk maakt, dat je aan je 'blijven in Christus' niet meer toekomt, dan wordt al je drukte onvruchtbare herrie, die niet bijdraagt aan de wijngaard van God.

'Blijf in mij'. Zegt Jezus. 'Blijf in mijn vreugde. Laat je vullen door mijn Geest. Blijf in mijn liefde. En hou van elkaar.' Zo vind je het leven. En zo kun je leven. Tot vreugde en eer van de Vader.

Amen.